

Posudek na diplomovou práci

Júlia Drobná: **Zobrazenie slobodnej vôle v poviedkach Miguela Torgu**

Diplomantka si ke zpracování vybrala významného portugalského autora 20. století, který se v překladu u nás i na Slovensku zatím vyskytl jen ojediněle časopisecky a jehož několik povídek sama do slovenštiny přeložila (její překlad se umístil v soutěži *Hieronymitae pragenses*). Současně jí patří i primát volby torgovského tématu pro diplomovou práci, při jejíž přípravě měla navíc možnost využít stipendia Camõesova institutu.

Konečná verze je výsledkem úctyhodného zápasu o ukáznění myšlenek, který má hodnotu už sám o sobě. Diplomantka neváhala obětovat původně příliš široce založený začátek, byť do něj navzdory daru formulační snadnosti vložila nemálo práce, a několika verzemi prošla především stěžejní kapitola, protože Torgova pouze zdánlivá prostota se nepřestala vzpírat její pořádací vůli.

Práce je členěna do tří kapitol. První vzhledem k autorovu prvnímu uvedení do českého kontextu suverénně představuje jeho život a dílo, se zvláštním zaměřením na tvorbu prozaickou. Samostatná podkapitola se věnuje vztahu autorské osobnosti, která přijala pseudonym Miguel Torga, a lékaře občanským jménem Adolfo Rocha: vymezení vůči pessoovské heteronymii přitom působí věrohodněji než přenos problému na pole narace.

Druhá kapitola se postupně zabývá – s podporou příslušné argumenace – trojím dobovým vlivem, jež diplomantka v Torgově tvorbě považuje za nejpodstatnější: vlivem Miguela de Unamuna, druhého portugalského modernismu kolem revue *presença* a neorealismu. V rámci unamunovské podkapitoly se zde poprvé řeší otázka svobodné vůle také u Torgy.

Škoda že nebyl trochu více rozveden Torgův vztah aspoň k některým z autorů uvedených (na základě podrobné četby Torgových *Deníků*) na str. 29, bylo by to přesvědčivější než v samém závěru (s. 100–101) zprostředkovaně srovnávat s existencialisty, byť na základě informace čerpané ze sebelepší sekundární literatury.

V pododdílu věnovaném časopisu *presença* osobně chápu vztah „stylu“ a „osobnosti“ v Régiově pojetí (s. 40, pozn. 63) jako rovnocenný. Neorealistickej časopis *Ágora* (s. 43, pozn. 76) znamená v překladu skutečně (=antická) Agora, jak jsem upozorňovala už v rukopise, a nikoli *K dnešku*.

Třetí kapitola je nejrozsáhlejší a tkví v ní těžiště celé práce – věnuje se analýze vybraných Torgových povídek a její podoba je dosavadním výsledkem utkvělé snahy nalézt věrohodný klíč k jejich utřídění: to, že diplomantka na jednu stranu dokázala naslouchat námitkám konzultantky,

a na druhou si nikdy nepřestala vést svou, svědčí o nepochybně osobní cestě k pochopení i s vědomím přetrvávajících názorových rozdílů. Uvedu alespoň ty nejpodstatnější:

- podle mého názoru nejde u Torgových postav o přitakávání osobnímu systému hodnot (s. 60, 65, 85), nýbrž jakémusi všemu nadřazenému archaickému suprasystému (což je vlastně onen neustále vzpomínaný život), s nímž jsou propojeny nebo spíš na něj napojeny; viz též přirovnání ženy k zemi (s. 81), plození k setbě nebo primárně zaměnitelnost člověka a živočicha (už v dvojznačném titulu první z rozebíraných sbírek *Bichos*)
- na druhou stranu animálnost a tělesnost má v sobě nepopíratelný božský rozměr (ve smyslu pohanském, starozákonním, ale i křesťanském), není tu příkrá opozice mezi Bohem a pozemským světem (tak v úryvku s. 72, pozn. 155 za „změnu znamének“ vlastně může „Pán“ učiněný tělem ve svátosti) – v jistém smyslu „mimo dobro a zlo“; nedošlo tady k žádnému „návratu“ od křesťanství k pohanství (s. 105), tento stav nepřetržitě trvá; ani násilná smrt není nutně vražda v našem slova smyslu – nakonec starozákonní jména Izák a Ábel (figurující v povídce Dobrodinec) jsou jména obětí vraždy, ač první pouze potenciální (také odtud lze vést interpretační linii stejně jako od dalších mluvících jmen postav)
- třídění z hlediska organizace společnosti (včetně morálky) je podle mne paradoxně napínáním torgovského „života“ na měřítku „antiživota“, ale snad i v tom je cosi (anti)torgovského

Júlia Drobná v každém případě ušla za svou interpretací Torgy velký kus cesty. Pročetla se rozsáhlou primární i sekundární literaturou. Stylistická úroveň jejího textu je nadprůměrná, pravopisné nedostatky jen interpunkčního rázu, formální náležitosti byly bezchybně dodrženy.

Jsem toho názoru, že práce vyhověla nárokům kladeným na práci diplomovou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 27. května 2011

PhDr. Vlasta Dufková

Prof. PhDr. Anna Housková, CSc.